

Ötven év

Ötvenesztendő jubileumát ünnepli holnap Budapest. Ez az évforduló a másfélezer esztendőnél öregebb Pest-Buda megiffodásának történetét eleveníti fel, amikor a törvénnyel egyesített két testvérvárosból Európának ez a ragyogó, modern, nagy emporiuma született. Avarok, rómaiak, pannonok, hunnok, magyarok, törökök, aztán újra magyarok voltak az urak Pestnek és Budának falai között, de *naggyá mindig a magyarok tették* s megőrizték a történelem lapjai Róbert Károly, Nagy Lajos, Hunyadi Mátyás nevéhez fűződő virágzásának emlékezetét. Budapest csak ötvenéves, de jól esik tudni, hogy az ötvenéves város régi dicsősége is magyar munka, magyar talentum, magyar vér és magyar élnitűdás eredménye volt.

Felülemelkedve a magyar közéletben oly könnyedén gyakorolt kritikán, meg kell állapítanunk, hogy Budapest ötven esztendeje nem kevesebbet jelent, mint az egyetemes európai civilizáció érdekében elvégzett *nemzeti munkának* kövekbe faragott, intézményekbe lefektetett kulturtörténetét. Palotasorok, terek, szobrok emelkedtek a régi Pest-Buda helyén, de ami ennél talán fontosabb, a művelt európai népek szelleme, kulturája, emelkedettsége és alkotóképessége költözött falai közé. A technika s a művészet ragyogó alkotásai, a világvárosi magaslaton álló szervezethez és intézmények európai várost teremtettek azon az exponált területen, ahol kitarító és megfeszített erővel kell helyt állni a keletről előre törekvő balkánhatások ellen.

Ez az ötven esztendő reális valóságokban örökítette meg magát. Amit teremtett, annak szelleme és lelke csak úgy magyar, mint ahogy magyar volt fejlődési iránya és minden köve is. Ne tessék tehát kisajátítani semmiféle demokráta jelszó alatt ezt az ötven esztendőt, mert a félszázados mult nem egy pártnak, hanem a magyar génusz alkotó erejének története volt. Nem igaz, hogy az ötvenesztendő Budapest dicsőségének babérkoszoruját méltán illesztheti egy politikai dicstelenségben levitézlett városi párt a maga homloka köré. Akik ezt a jubileumot arra használják fel, hogy a mult idők alkotásai címén iparkodnak learatni a kizárólagos elismerést és a babért, tévednek és tévesztenek.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Oszályozás

Tárgy 9.439

Hely

Szerző:

Cím: Ötven év

Forrás:

Nemzeti Ujság

3n

(Hely)

1923. 11. 17.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

1872 / 1923

Budapestet mindenekelőtt az ország alkotta. A történelmi Magyarország végtelen áldozatkészséggel sietett az „ország szívének” emelésére. Ide koncentrált a kereskedelmi forgalmát, kulturális intézményeit s az állami adminisztráció alkotó erejét is a főváros szolgálatára állította. És alkották Budapestet, annak lélekszámban és vagyoni erőben gyarapodó polgárai, hivatott és a jövőbelátó férfiai, akik nem egy párt szűk határai közt mozgó bábok, hanem küldetéses emberek voltak.

Az a párt, amely most mohó kézzel nyul az elkövetkezendő választás kortescéljai okából a babérok felé, nem jelenti Budapest ötven esztendejét. Mondjuk ki: a demokráta párt, amelynek kétségtelenül volt szerepe Budapest multjában, talán tizenötésztendő s fájó és muló epizód volt csupán. Ama beállítás ellen, mintha Budapest liberális multja csak nemzetiflenséget, magyartalanságot, egy idegen lélekben felolvadt korszakot jelentett volna, tehát tiltakozunk. A demokráta párt még kizárólagos uralmának idején sem volt igazi többség s a város kormányzásában a kerékkötő szerepét játszotta, amellyel kompromisszumokon át kellett végezni esetről-esetre, hogy végkép kátyuba ne vigye a főváros életét.

A keresztény Budapest élő valóság volt a mult ötven évének első évtizedein át, senkinek sincs tehát joga, a keresztény Budapest ellen kisajátítani a multat s már eleve Budapest-ellenesnek bélyegezni a nemzeti alapon álló, polgári munkára épített, tradicionális keresztény politikát. A Gerliczyak, Márkusok, Borá-

rosok, Bárczyak, Kammermayerek nem internacionalisták voltak, hanem magyarok. És mi a visszaemlékezés e történelmi napjaiban meghajtjuk a bennük s kortársaikban kifejezett magyar kulturéró előtt az elismerés lobogóját. Azt a fájó epizódot hadd feledtesse a szebb mult s a még szebbé varázsolható jövő. Abban a fájó epizódban megtagadta a város a magyarságát, eszményeit és egy féktelen és szertelen internacionalizmus áramlatán át a forradalm és a lázadások karjaiba vetette magát. Ez a „bűnös Budapest” volt, de mi a szép és magyar Budapestre emlékezünk a mai napon, amely alkotott, amely a fővárosnak nem törzsfőnököket, hanem vezéreket, az or-

szágnak nem nyomort és pusztulást, hanem kulturát és szívet adott.

Budapest alapításának ünnepét minden évben meg kell tartani: tanítsák az iskolákban ezen a napon az új generációkat a város történetéről, irányítsák a főváros megértése, multjához való ragaszkodása, a várossal való együttérzése felé. Páris ünnepe polgárokat és hű férfiakat nevel a világ fővárosának, mi is neveljünk barátokat Budapestnek és munkás polgárokat, akiknek ez a város nem szemétkerakodó hely, nem spekulációs lehetőség csupán, hanem foglalat mindannak, ami ragaszkodást, megbecsülést, szeretetet és munkát érdemel.